

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Josefa Baxy, soudkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudce JUDr. Ivo Pospíšila v právní věci žalobce: **T. B. A.**, zastoupený Mgr. Ing. Janem Klikem, Ph.D., advokátem se sídlem Karlovarská 87/130, Plzeň, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 5. 12. 2019, č. j. OAM-2209-18/ZR-2019, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 24. 4. 2020, č. j. 77 A 35/2020 – 22,

t a k t o :

- I. Žalobci **se přiznává** osvobození od soudních poplatků v řízení o kasační stížnosti.
- II. Kasační stížnost **se zamítá**.
- III. Žalobce **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- IV. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci a řízení před městským soudem

[1] Ministerstvo vnitra, Odbor azylové a migrační politiky, v rozhodnutí ze dne 12. 12. 2016, č. j. OAM-2313-11/ZR-2016, dle § 77 odst. 1 písm. h) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), zrušilo platnost žalobcova povolení k trvalému pobytu. Dle § 77 odst. 3 zákona o pobytu cizinců žalovaný stanovil žalobci lhůtu k vycestování z území České republiky v délce 30 dnů od právní moci napadeného rozhodnutí, případně do 30 dnů od propuštění z výkonu trestu odnětí svobody. Důvodem pro to byla skutečnost, že žalobce byl pravomocným rozsudkem Krajského soudu v Praze ze dne 7. 12. 2018, č. j. 4 T

22/2018-5371, ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 12. 4. 2019, č. j. 15 To 18/2019-5616, odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody ve výměře 4 let za spáchání zvláště závažného zločinu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy dle § 283 odst. 1, odst. 2 písm. a), odst. 3 písm. c) trestního zákoníku.

[2] Žalovaný ve svém rozhodnutí žalobce poučil o tom, že proti jeho rozhodnutí nelze podat odvolání, lze však proti němu podat správní žalobu a to ve lhůtě 30 dnů ode dne doručení rozhodnutí, u krajského soudu, v jehož obvodu je cizinec v den podání žaloby hlášen k pobytu.

[3] Žalobce podal proti rozhodnutí správního orgánu I. stupně odvolání. To však Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců jako nepřípustné zamítla. Ve svém rozhodnutí ze dne 26. 2. 2020, č. j. MV-20174-5/SO-2020, uvedla, že dle § 168 odst. 4 zákona o pobytu cizinců, nelze proti rozhodnutí žalovaného podat odvolání.

[4] Žalobce podal dne 24. 3. 2020 proti rozhodnutí žalovaného správní žalobu.

[5] Krajský soud žalobu jako opožděnou odmítl. V odůvodnění zejména konstatoval, že žalobce (jeho zástupce) měl v podstatě dvě možnosti: buď podat včasnou žalobu proti rozhodnutí žalovaného, nebo podat žalobu proti rozhodnutí Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců č. j. MV-20174-5/SO-2020. V prvním případě by soud – kdyby akceptoval poučení poskytnuté Ministerstvem vnitra – žalobu věcně posoudil nebo – kdyby poučení poskytnuté Ministerstvem vnitra neakceptoval – by postupoval podle § 46 odst. 5 zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“) a žalobu by jako odvolání postoupil odvolacímu orgánu. Ve druhém případě by se řešil spor mezi účastníky soudního řízení o přípustnost odvolání proti rozhodnutí Ministerstva vnitra o zrušení platnosti povolení k trvalému pobytu z důvodu uvedeného v § 77 odst. 1 písm. h) zákona o pobytu cizinců.

[6] Rozhodnutí žalovaného bylo žalobci doručeno dne 10. 12. 2019. Posledním dnem lhůty pro podání žaloby proti tomuto rozhodnutí Ministerstva vnitra byl podle § 172 odst. 1 zákona o pobytu cizinců čtvrtek 9. 1. 2020. Jelikož však žalobce podal žalobu proti tomuto rozhodnutí až dne 24. 3. 2020, nezbylo než ji jako opožděnou odmítnout.

II. Důvody kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[7] Žalobce (stěžovatel) podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost, ve které navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení. V řízení o kasační stížnosti požádal o osvobození od soudních poplatků (viz dále).

[8] Stěžovatel poukázal na to, že v textu žaloby výslovně napadá i rozhodnutí Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců č. j. MV-20174-5/SO-2020 (na straně dvě v prvním odstavci žaloby). Ze zásady bezformálnosti (§ 46 s. ř. s.) vyplývá, že soud posoudí procesní úkony dle jejich obsahu, přičemž je bez významu jak tyto úkony účastník řízení označí (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 9. 10. 2015, sp. zn. 21 Cdo 369/2015). Pokud se krajskému soudu jevil obsah žaloby nejednoznačný, neurčitý nebo nesrozumitelný, měl žalobce vyzvat k opravení vad podání dle § 37 odst. 5 s. ř. s.

[9] Žalovaný se ve svém vyjádření uvádí, že stěžovatel označil jako žalovaného Ministerstvo vnitra, žaloba směřuje proti rozhodnutí žalovaného a stěžovatel se v petitu žaloby domáhá zrušení rozhodnutí žalovaného. Žaloba zjevně směřovala proti rozhodnutí žalovaného, nikoliv Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců. Žalovaný proto navrhuje, aby Nejvyšší správní soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

III. Posouzení žádosti o osvobození od soudních poplatků

[10] Soud se nejprve zabýval otázkou, zda stěžovatel splnil zákonem stanovené podmínky pro osvobození od soudních poplatků.

[11] Pro rozhodnutí o osvobození od soudních poplatků musí být naplněny následující podmínky: 1) účastník požádal o osvobození, 2) jeho návrh není zjevně neúspěšný a 3) doložil nedostatek prostředků. Pro rozhodnutí o přiznání osvobození od soudních poplatků v plném rozsahu musí navíc existovat zvlášť závažné důvody.

[12] V dané věci stěžovatel o osvobození od soudních poplatků požádal a z obsahu spisu nevyplývá, že by podaný návrh byl zjevně neúspěšný. Zjevnou neúspěšnost lze chápat jako situaci, kdy je již ze samotných skutkových tvrzení žadatele nepochybné, že mu ve věci nemůže být vyhověno (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 11. 2010, č. j. 6 Ads 107/2010 – 47). První dvě podmínky jsou tedy naplněny.

[13] Nejvyšší správní soud současně dospěl k závěru, že u stěžovatele je splněna i třetí zákonná podmínka k tomu, aby mohl být osvobozen od soudního poplatku za kasační stížnost. Stěžovatel v žádosti o osvobození od soudních poplatků uvedl, že od května roku 2019 vykonává trest odnětí svobody, přičemž nemá žádné příjmy, ze kterých by mohl soudní poplatek uhradit. Zaměstnání ve věznici velmi ztížila (znemožnila) pandemie nemoci SARS-CoV-2 (COVID-19) a v současnosti je odkázán na materiální pomoc svých příbuzných. Soud shledal tvrzení stěžovatele navazující na skutková zjištění ze správního spisu (zejména stran výkonu trestu odnětí svobody) a informace obecně známé (pandemie SARS-CoV-2) věrohodnými. Stěžovatel tak s ohledem na shora uvedené nemá dostatek finančních prostředků k úhradě soudního poplatku. V této situaci nelze stěžovateli upřít právo na soudní ochranu dle čl. 36 Listiny základních práv a svobod toliko pro nemajetnost. Absence příjmů ve spojení s faktickou nemožností si je obstarat (výkon trestu odnětí svobody za trvání pandemie SARS-CoV-2) je zvlášť závažným důvodem dle § 36 odst. 3 s. ř. s.; soud proto stěžovatele od těchto poplatků zcela osvobodil.

IV. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[14] Kasační stížnost je včasná, přípustná a projednatelná. Důvodnost kasační stížnosti soud posoudil v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž je povinen přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“)).

[15] Kasační stížnost není důvodná.

[16] V projednávané věci je zcela zjevná vůle stěžovatele vyjádřená v žalobě sepsané jeho zástupcem domoci se zrušení rozhodnutí toliko žalovaného. Stěžovatel napadá rozhodnutí žalovaného; za žalovaného výslovně označil toliko Ministerstvo vnitra, nikoliv Komisi pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců; z petitu žaloby (návrhu výroku rozhodnutí

soudu) je patrné, že stěžovatel požaduje zrušit toliko rozhodnutí žalovaného; jako žalobní body stěžovatel výslovně označil jen pasáž žaloby týkající se výtek k rozhodnutí žalovaného. Stěžovatel byl nadto v řízení před krajským soudem zastoupen právním profesionálem - advokátem. Jeho žaloba obsahovala všechny zákonem stanovené náležitosti (srov. § 37 odst. 3 ve spojení s § 71 s. ř. s.).

[17] Stěžovatel sice rozhodnutí Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců v žalobě označuje za nezákonné, ale toliko v souvislosti se závěry o neústavnosti § 168 odst. 3 a 4 zákona o pobytu cizinců. Stěžovatel se v pasáži věnované rozhodnutí Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců, resp. neústavnosti § 168 odst. 3 a 4 zákona o pobytu cizinců, výslovně vyjádřil ke lhůtě k podání žaloby. Uvedl, že „*měl právo podat odvolání. Jelikož tohoto práva využil, nemohla lhůta pro podání správní žaloby začít běžet dnem doručení napadeného rozhodnutí. Žalobce tedy tvrdí, že lhůtu pro podání žaloby dodržel.*“ Tento závěr stěžovatele však nenachází oporu v zákoně. Lhůta pro podání žaloby se podáním odvolání nestaví. Tím spíše, pokud zákon výslovně stanoví, že odvolání není přípustné. Skutečnost, že stěžovatel (jeho právní zástupce) měl nesprávně za to, že podané odvolání staví běh lhůty k podání žaloby, jde k tíži samotného odvolatele a svědčí o vědomosti stěžovatele, že žalobu podává proti rozhodnutí žalovaného po dvouměsíční lhůtě stanovené v § 72 odst. 1 s. ř. s. Nesprávně však měl za to, že podání odvolání tuto lhůtu staví.

[18] V napadeném rozhodnutí Ministerstvo vnitra poučilo žalobce takto: „*Toto rozhodnutí dle § 168 odst. 3 zák. č. 326/1999 Sb. nabyvá právní moci jeho oznámením, tedy doručením jeho písemného vyhotovení účastníku řízení nebo jeho zástupci, je-li zastoupen. Z tohoto důvodu proti němu nelze podat odvolání. Proti tomuto rozhodnutí lze dle § 172 odst. 1 zák. č. 326/1999 Sb. podat žalobu k příslušnému krajskému soudu, a to ve lhůtě 30 dnů ode dne jeho doručení. Lhůta pro podání žaloby končí uplynutím 30tého dne následujícího po dni doručení rozhodnutí. Případně-li poslední den této lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty nelze dle § 172 odst. 1 zák. č. 326/1999 Sb. prominout. [...]*“. Vydané poučení je v souladu s platnou právní úpravou. Pravomoc správních soudů nastupuje po vyčerpání řádných opravných prostředků, připouští-li je zvláštní zákon (srov. § 5 s. ř. s.). *A contrario*, nepřipouští-li takové prostředky zvláštní zákon, je třeba se soudní ochrany domáhat ve lhůtě zákonem stanovené. Jakkoliv se stěžovateli může zdát citovaná právní úprava nepřipouštějící odvolání protiústavní, Nejvyšší správní soud toto zdání nesdílí. Stěžovatel se poučením neřídil a v této zvláštním zákonem stanovené lhůtě (srov. § 72 odst. 1 *in fine* s. ř. s.) žalobu nepodal.

[19] Krajský soud v projednávané věci neměl povinnost vyzvat stěžovatele k odstranění vad jeho podání dle § 37 odst. 5 s. ř. s. Projev jeho vůle učiněný v žalobě byl srozumitelný, určitý a zcela jednoznačný.

[20] Rozhodnutí žalovaného bylo žalobci doručeno dne 10. 12. 2019. Posledním dnem lhůty pro podání žaloby proti tomuto rozhodnutí byl čtvrtek 9. 1. 2020. Jelikož však žalobce podal žalobu až dne 24. 3. 2020, krajský soud správně tuto žalobu pro opožděnost dle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s. odmítl.

V. Závěr a náklady řízení o kasační stížnosti

[21] Nejvyšší správní soud ze všech výše uvedených důvodů dospěl k závěru, že kasační námitky stěžovatele nejsou důvodné. Napadený rozsudek splňuje kritéria zákonnosti a přezkoumatelnosti. Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost podle § 110 odst. 1 poslední věty s. ř. s. zamítl.

[22] O náhradě nákladů řízení rozhodl soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, a nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti. Žalovanému v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly, proto soud rozhodl, že se mu náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

P o u č e n í: Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 25. června 2020

JUDr. Josef Baxa
předseda senátu